

«Παρακαλείτε, παρακαλείτε τον λαόν μου»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ἀναντίρρητο γεγονός ἐῖναι ὅτι ζοῦμε σ' ἓνα ἀπαράκλητο κόσμος. Γι' αὐτό, ἐκεῖνο, πού χρειάζεται σήμερα ὁ κόσμος, ἐῖναι ἡ παράκληση. Δηλαδή ἡ παραμυθία, τό βάλαμο τῆς παρηγορίας. Στὴ γλῶσσα τῆς σύγχρονης κοινωνιολογίας λέγεται ψυχολογικὴ στήριξη.

Ἡ φράση ὡστόσο τοῦ τίτλου, τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, «παρακαλεῖτε, παρακαλεῖτε τὸν λαόν μου» ἀναφέρεται στό βιβλίο τοῦ προφήτου Ἡσαΐου.

Συγκεκριμένα, ὁ προφήτης ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἱερεῖς τῶν χρόνων του καὶ τοὺς συνιστᾷ νὰ παρηγορήσουν καὶ ἐνθαρρύνουν τὸν θλιμμένο λαὸ ἀπὸ τίς ποικίλες δοκιμασίες. Ἔλεγε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ: «Παρακαλεῖτε, παρακαλεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ Θεός. Ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν Ἱερουσαλήμ, παρακαλέσατε αὐτήν... Ἰδοὺ Κύριος Κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται... ὡς ποιμὴν ποιμανεῖ τὸ ποῖμνιον αὐτοῦ» (κεφ. μ' 1, 2, 10, 11). Καὶ πρῶτος αὐτός, ὡς προφήτης, πάντοτε παρηγοροῦσε τὸν λαό, ἔδινε θάρρος στοὺς ἀποκαρδιωμένους, ἀνεθέρμαινε τὴν πίστη καὶ τὴν ἐλπίδα.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει μέ πέλαγος. Ἄλλοτε ὑφίσταται τρικυμία καὶ ἄλλοτε γαλήνη. Ἄλλοτε θυελλώδεις ἄνεμοι καὶ ἄλλοτε αὖρα λεπτή. Τὴν θλίψη διαδέχεται ἡ χαρὰ καὶ τανάπαλιν. Ἀλλὰ κυρίως ὅταν ἐπέρχεται πόνος καὶ θλίψη καὶ πίκρα, τότε ἀκριβῶς ἔχει ἀνάγκη ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ παραμυθία, παρηγορία καὶ ἠθικὴ τόνωση.

Καὶ βέβαια πολλὰ δυσάρεστα γεγονότα ἐπισυμβαίνουν στὴ ζωὴ μας. Ἀσθένειες, πανδημίες, σεισμοί, καταστροφές ἀπὸ φυσικὰ φαινόμενα, ἐγκληματικές πράξεις, ψυχολογικά κενά, ἐνδοοικογενειακὴ βία, ἀδικίες, συκοφαντίες, ψευδεῖς καταγγελίες, ἀνασφάλειες, πολεμικὲς συρράξεις καὶ τὸ κορύφωμα ὁ θάνατος. Εἶναι τὸ τελευταῖο τοῦτο συμβάν, ἡ χειρότερη πικρία καὶ ἡ δυνατότερη θλίψη. Πολύμορφος, λοιπόν, ὁ πόνος συνοδεύει τὸν ἄνθρωπο.

Παρά δέ τὴν ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας, τὰ ποικίλα ὑλικά ἀγαθὰ, τὰ αὐτοματοποιημένα συστήματα, τὰ πάμπολλα μέσα ψυχαγωγίας, τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης ὁ ἄνθρωπος νοιώθει ἔντονα μέσα του νὰ πιέζεται, νὰ ἀγωνιᾷ, νὰ θλίβεται, νὰ γεύεται πικροὺς καρπούς στὴ πολυτάραχη ζωὴ του.

Παρατηρεῖται ἀκόμη τὸν τελευταῖο καιρὸ καὶ μία δραματικὴ αὔξηση σέ ποσοστὸ ἕως καὶ 60% τῆς χρήσεως ἀντικαταθλιπτικῶν φαρμάκων. Τοῦτο συνδέεται μέ τὴν πανδημία καὶ τίς ἐπώδυνες συνέπειες τοῦ ἐγκλεισμοῦ καὶ τῶν περιοριστικῶν μέτρων ἀλλὰ καὶ μέ τὴν ποικίλη ἀνασφάλεια. Δηλαδή, ἡ αὔξηση αὐτὴ ἐρμηνεύεται ὡς μία διαρκῶς διογκούμενη ἀπογοήτευση καὶ ἀπόγνωση. Ἀλλ' ἡ ρίζα τῆς ἀπόγνωσης, βέβαια, βρίσκεται στὴν ἄρνηση καὶ ἀποστασία ἀπὸ τὸ Θεό. Μία προσπάθεια ἐπίλυσης τῶν προβλημάτων μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ μέ μόνον ἀνθρώπινα μέσα. Τό κενό ὅμως τῆς ψυχῆς διευρύνεται καὶ δέν πληροῦται. Τό παρακάτω δέ περιστατικὸ φανερώνει τὴν ἀλήθεια πού συστηματικὰ ἀποκρύπτεται. Σ' ἓνα σχολεῖο πέθανε ἓνας μαθητής. Γιά νὰ παρηγορήσουν τοὺς συμμαθητές του κάλεσαν ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς ψυχολογίας, κοινωνιολογίας, τοῦ θεάτρου, τοῦ τραγουδιοῦ, τοῦ ἀθλητισμοῦ. Ὅχι ὅμως τὸν ἱερέα... Εἶναι λυπηρὸ τὸ γεγονός αὐτό, γιατί ὁ αἰώνιος καὶ ἀψευδὴς λόγος τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύπτει: «Δεῦτε πρὸς

με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς» καὶ ἀκόμη εἶπε ὁ Κύριος: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἀποθάνη ζήσεται», διό «θαρσεῖτε», «οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς».

*

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εἶναι Ἐκεῖνος πού δίδει τὴν σωτήρια παραμυθία. Ἀναντίρρητα κοντά σ' Αὐτόν θά βροῦμε παράκληση. Καί τοῦτο, διότι ὀφείλουμε νά πιστεύουμε, ὅτι δέν εἴμαστε μόνοι. Ὁ βιβλικὸς λόγος εἶναι σαφής. Ὁ Θεὸς ὑπόσχεται καὶ βεβαιώνει: «Μετ' αὐτοῦ εἰμι ἐν θλίψει» (Ψαλμ. 90,15). Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μᾶς εἶπε: «Ἴδού ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28, 20). Ὁ Κύριος, μάλιστα, στίς θύελλες καὶ στίς τρικυμίες φαίνεται ὅτι εἶναι «καθεύδων» καὶ τό πλοῖο νά βασανίζεται ὑπὸ τῶν ἀγρίων κυμάτων καὶ πηγαίνει νά βυθιστεῖ. Ὅμως εἶναι Ἐκεῖνος μέ τόν ἀκοίμητο ὀφθαλμό τῆς θείας πανσοφίας καὶ παντογνωσίας Του πού βλέπει καὶ συμπονεῖ καὶ παρηγορεῖ καὶ διατάζει τόν ἄνεμο καὶ τὴν θάλασσα καὶ λέγει: «Σιώπα, πεφίμωσο» καὶ ἐπέρχεται μεγάλη ἡ γαλήνη (Μάρκ. 4, 37-39). Πόση, λοιπόν, ἐμπιστοσύνη στὸν Κύριο μᾶς χρειάζεται καὶ καθίσταται δυναμικὴ ἡ παραμυθία καὶ ἡ σωτηρία στὴν ὀλιγοπιστία καὶ ἀδυναμία μας;

Συνεπῶς, μὴ δειλιάζουμε καὶ μὴ καμπτώμεθα. Ἔχουμε, ὡς πιστοὶ χριστιανοί, Θεόν οὐράνιο. Ἔχουμε στοργικὸ Πατέρα. Καὶ ὁ Παντοδύναμος μᾶς ἔχει διαβεβαιώσει «Οὐ μὴ σε ἄνω (= ἀφήσω) οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω» (Ἑβρ. ιγ', 5). Καὶ ἀκόμη: «Πιστὸς ὁ Θεός, ὅς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν» (Α' Κορ. 10', 13). Δηλ. ὁ Θεός εἶναι ἀξιόπιστος καὶ ὁ Ὅποῖος δέν θά μᾶς ἀφήσει νά πειρασθοῦμε παραπάνω ἀπὸ τὴν δύναμή μας, ἀλλὰ μαζί μέ τόν πειρασμό, θ' ἀνοίξει καὶ διέξοδο ὥστε νά ἐξέλθουμε ἀπὸ τόν πειρασμό καὶ θά μᾶς δώσει ἀκόμη τὴν δύναμη νά τόν ὑπομείνουμε.

Μέγιστο ἄλλωστε πρότυπο ὑπομονῆς καί ἀληθοῦς παρηγορίας στέκεται γιά ὅλους μας, ὁ «ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ἀληθινός, ὁ ἄμεμπτος, ὁ δίκαιος, ὁ θεοσεβής, ὁ ἀπεχόμενος ἀπό παντός πονηροῦ πράγματος», ὁ Ἰώβ, ὁ ὁποῖος ἐνῶ ἔχασε τά πάντα, ὅλη του τήν περιουσία, κινητή καί ἀκίνητη καί τά ἴδια του τά τέκνα, ἑπτὰ υἱούς καί τρεῖς θυγατέρες, αὐτός στεκόταν ἀκέραιος, χωρίς γογγυσμό ἀλλά μέ μεγάλη ὑπομονή καί καρτερία λέγοντας: «Αὐτός γυμνός ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνός καί ἀπελεύσομαι ἐκεῖ· ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καί ἐγένετο· εἶη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας» (α', 21). Θήτευσεν ἔτσι στήν ἀρετή τῆς ὑπομονῆς καί παρηγορήθηκε καί ὁ Κύριος «ἔδωκε διπλά ὅσα ἦν ἔμπροσθεν καί εὐλόγησε τά ἔσχατα Ἰώβ ἢ τά ἔμπροσθεν» (μβ' 10, 12).

Νά σκεφθοῦμε, ἔπειτα, τί ὑπέφεραν οἱ Ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί θά ἔλθει ἀκόμη, ὁ Ἀπ. Παῦλος καί θά μᾶς πεῖ: «Κραταιοῦσθε» καί οἱ θεοφόροι Πατέρες, συνέχεια, θά τονίσουν στόν καθένα μας «καρτέρησον ἐπί ταῖς συμφοραῖς», «μή ἐκακκεῖν ἐν ταῖς θλίψεσιν». Κατά συνέπειαν, ὅλοι οἱ πειρασμοί δέν θά πρέπει νά μᾶς ὀδηγοῦν στήν ἀπογοήτευση, στήν ἀθυμία, στό ἄγχος, τήν μελαγχολία καί τήν ἀπόγνωση. Τούναντίον, τά τοῦ πειρασμοῦ ζητήματα νά μᾶς καθιστοῦν ρεαλιστές σέ φιλοσοφία ζωῆς, ὅτι «ματαιότης ματαιοτήτων τά πάντα ματαιότης» καί «πάντα θνητά τά ὀρώμενα καί πάντα φθορᾷ ὑποκείμενα». Ὁ Θεός, μάλιστα, μ' ὅτι συμβαίνει στή ζωή μας δέν εἶναι ὁ «αἵτιος τοῦ κακοῦ», οὔτε ὁ τιμωρός τοῦ ἀνθρώπου. Παιδαγωγός εἶναι, πρός δική μας μετάνοια καί ψυχική ὠφέλεια. Ἐμεῖς εἴμαστε ἐκεῖνοι πού βλέπουμε τόν Θεό ἐνίοτε ὡς σκληρό τιμωρό, ὡς ἀντίζηλο γιατί δέν θέλουμε νά ταπεινωθοῦμε καί νά μετανοήσουμε. Ἀλλά πρέπει νά κατανοήσουμε τό ἀνήμπορο τοῦ ἀνθρώπου νά σμικρύνει τό Θεό. Ἡ φοβερώτερη δέ τραγωδία μας γεννᾶται ἐκεῖ, ὅπου παρουσιάζουμε ὑπερηφάνεια καί ἀλαζονεία, νοοτροπία ἀνθρώπινης αὐτάρκειας καί ἀφήνουμε νά σβῆσει ἡ πίστη μας. Τότε, «ὡς ἀσθενεῖς περί τήν πίστιν», πλανώμεθα σέ θάλασσα ἀλίμενο, χωρίς λιμένα σωτηρίας.

*

Μή λοιπόν, ἀφήνουμε τήν ὑπαρξή μας στή θλίψη καί τήν πίκρα καί φθάνουμε ἀκόμη καί στήν ἀπελπισία. Ὅχι, μή βουλιάξουμε τήν καρδιά μας στή λύπη. Ἡ κατάσταση αὕτη δέν εἶναι ὀρθή. Ὁ Φιλάνθρωπος καί Πανάγαθος Θεός δέν μᾶς ἐγκαταλείπει. Φροντίζει διηνεκῶς γιά μᾶς. Κάθε ὥρα καί κάθε στιγμή. Πάντοτε εἶναι δίπλα μας. Ἡ διαβεβαίωση τοῦ Χριστοῦ εἶναι σαφέστατη: «Οὐχί δύο στρουθία... καί ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται (= δέν πέφτει νεκρό) ἐπί τήν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρός ἡμῶν» (Ματθ. 10, 29). Γιατί λοιπόν νά ὀδηγοῦμεθα σέ ὀλιγοπιστία καί σέ δειλία, σέ πικρία

καί λύπη; Γι' αυτό, τό φρόνημά μας άξίζει νά ένδυναμώνεται άπό τά τόσο δυνατά έκεΐνα λόγια τοῦ Άπ. Παύλου: «Τί ήμᾶς χωρίζει άπό τῆς άγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; ἀλλ' έν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διά τοῦ άγαπήσαντος ήμᾶς Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ρωμ. 8, 35-37). Αὐτά τά λόγια νά μᾶς παρηγοροῦν καί νά μᾶς στηρίζουν. Τό λέγει καί ὁ Ψαλμωδός: «Ἐμνήσθην τῶν κριμάτων σου άπ' αἰῶνος Κύριε καί παρεκλήθην» (Ψαλμ. 118, 52). Δηλαδή, θυμήθηκα τά αἰῶνια λόγια Σου, Κύριε, καί βρῆκα παρηγορία. Ὅσο καί ἂν μᾶς φαίνεται ὅ,τι ὁ Κύριος άπουσιάζει, ὅ,τι ὁ οὐρανός εἶναι κλειστός γιά μᾶς, μή πλανηθοῦμε καί μή δηλητηριάσουμε τό εἶναι μας μέ άθεϊστικές καί ὑλόφρονες ἰδεολογίες. Ὁ παρακάτω ποιητικός στοχασμός άπό τήν φράση τοῦ Κυρίου «καί πάλιν μικρόν καί ὄψεσθέ με» (Ἰω. 16, 16) εἶναι έξόχως διδακτικός:

Άγροικῶ τήν καρδιά μου

κι άκούω τά βήματα Σου.

*

Άπλώνω τά δάκτυλά μου

καί πιάνω τό χέρι Σου

*

Κοιτάζω στόν καθρέφτη

καί βλέπω τήν εἰκόνα Σου.

*

Κλείνω τά μάτια μου

καί βλέπω τό πρόσωπό Σου.

*

Κόβω τό ψωμί

καί μουδιάζει τό σῶμα Σου.

*

Πίνω τό κρασί

καί μ' εὐφραίνει τό αἶμα Σου.

*

Κι ὥστόσο ζῶ

τή μεγάλη Σου ἀπουσία.

*

Παρηγοριά μου μένει

ἐκεῖνο τό μικρόν... (Ποίημα, †1996 Ἑλ. Μάϊνα)

Παράκληση, λοιπόν, ἐπιζητοῦμε. Θά τήν βροῦμε; Ἄς σκεπτόμεθα τόν λόγον τοῦ Προφητάνακτος: «Πορευόμενοι ἐπορεύοντο καί ἔκλαιον βάλλοντες τά σπέρματα αὐτῶν, ἐρχόμενοι δέ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἶροντες τά δράγματα αὐτῶν (Ψαλμ. 125, 6) καί τήν ἄλλη ἀναφορά: «Τό ἐσπέρας αὐλισθήσεται κλαυθμός καί εἰς τό πρωί ἀγαλλίασις» (Ψαλμ. 29, 6). Ἐξ ἄλλου, πόσο παρήγορη ἀκούγεται ἡ θαυμάσια δέηση τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς: «Κύριε τῶν Δυνάμεων, μεθ' ἡμῶν γενοῦ ἄλλον γάρ ἐκτός σου βοηθόν ἐν θλίψεσιν οὐκ ἔχομεν, Κύριε τῶν Δυνάμεων, ἐλέησον ἡμᾶς». Αὕτη τήν προσευχή ἀνέπεμπον πρός τόν Κύριο συνεχῶς καί οἱ πιστοί χριστιανοί στά χρόνια τοῦ τελευταίου πολέμου καί τῆς κατοχῆς, ὡς διηγεῖτο πολίος ἱερωμένος. Καί τό γεγονός αὐτό σημαίνει πολλά. Ἀλλά καί τό Πνεῦμα, θά μᾶς δώσει τήν ἐσωτερική πληροφορία: «Μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ Κύριον, τόν Θεόν τῶν Δυνάμεων».